

Milicians forasters destacats a l'Escala. Autor: Joan Lassús. Arxiu Històric de l'Escala (AHE).

gent passa la nit al camp. Acudeixen molts milicians dels contorns. L'agressió ha estat a les cinc, però la vigilància dura tota la nit. A fora es diu que hi ha hagut un desembarcament, i per això es cometien molts excessos, matant-se molts presoners. A Girona maten el meu tio, presoner feia tres mesos. Com les bateries de la costa no han contestat, són afusellats alguns caps"³³.

Cap a les vuit del vespre del dia 5 de maig de 1937, un avió Breguet 460 amb base a l'aeròdrom republicà de Celrà i comandat pel famós pilot Ramon Torres Guasch s'estavellava contra el mar davant de la platja de la Cagarra, entre Sant Martí d'Empúries i Sant Pere Pescador, després de capotar durant uns moments. Arribava tocat i intentava una maniobra d'aterratge d'emergència sobre els camps després de tornar d'una operació a la badia de Roses, probablement per la presència del creuer Canarias. L'impacte, ben a prop de la llongada, va partir l'aparell en tres grans fragments. Malgrat que les barcades escalenques que feinejaven a la badia acudiren ràpidament en auxili, no pogueren fer res per salvar la vida dels cinc tripulants³⁴.

Durant la primera setmana del mes de maig del 1937 van tenir lloc els incidents coneguts com els Fets de Maig, en què es produïren enfrontaments violents entre anarquistes i el POUM, per una

banda, i la Generalitat i comunistes per l'altra. De fet, les relacions entre aquestes forces polítiques i sindicals sempre havien estat difícils ateses les seves diferències ideològiques. Aquesta situació explosiva acabà esclatant quan el Conseller de Seguretat i d'Interior ordenà l'assalt de l'edifici de Telefònica de Barcelona, ocupat per la CNT. Aquesta acció desencadenà un seguit d'enfrontaments violents que es saldaren amb 280 morts i amb la repressió del Govern de la República, que havia enviat forces responenent a una crida de la Generalitat. Una de les víctimes d'aquesta onada de represàlies fou l'esclenc Lluís Tasis Parnau, que morí assassinat al Passeig de la República de Cadaqués, municipi on exercia de mestre³⁵. Com a conseqüència d'això, les milícies desplegades a la costa, l'Escala inclosa, van ser enviades al front i substituïdes per carrabiners el juny del mateix 1937.

Per evitar atacs com el del *Canarias*, els governs de Catalunya i de l'Estat espanyol posaren en marxa un Projecte de Defensa Marítima de la badia de Roses, ideat per l'enginyer i inventor francès Albert Charbonneau Vigny. El sistema consistia en un projector de raigs infrarojos que recorrien els 15 quilòmetres que separen Punta Montgó -on hi havia l'aparell transmissor- de Canyelles Grosses -on es trobava el receptor. Quan un vaixell o un projectil travessessin aquesta línia imaginària, s'havia de

³³ QUINTANA, MIQUEL, opus cit.

³⁴ COLOMEDA, LLUÍS. "El cas del bombarder Breguet 460" a *L'Escalenc*, núm. 344 i 345, gener i febrer de 2009.

³⁵ BRUQUERA, RAFAEL, *Escalencs assassinats durant la Guerra Civil*, opus cit.

³⁶ Arxiu Tribunal Militar Territorial Tercer de Barcelona. Consells de guerra.